

Verslag Economisch Historische Collecties 2020

In de overeenkomst tussen het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) en Stichting het NEHA uit 2004 zijn vier taken omschreven die het IISG vanaf 1 januari 2005 van het NEHA overneemt en waarover het IISG aan de Stichting het NEHA verantwoording aflegt:

1. Het behouden, uitbreiden, ontsluiten en ter beschikking stellen voor onderzoek, tentoonstelling en andere doeleinden van de verzameling van het NEHA;
2. Het verrichten van economisch-historisch onderzoek;
3. Het scheppen van mogelijkheden tot publicatie van onderzoeksresultaten van economisch-historisch onderzoek en andere informatie die voor de economische geschiedenis relevant is;
4. Het bevorderen van (debat over) de economische en bedrijfsgeschiedenis in de ruimste zin van het woord door het beleggen van bijeenkomsten ten behoeve van begunstigers van het NEHA en andere belangstellenden in de economische geschiedenis.

Hieronder wordt aan de hand van deze taken gerapporteerd over het jaar 2020. Overigens is vanaf 2017 de hechte relatie tussen beide instellingen verder verankerd in de vernieuwde IISG-statuten waarin onder meer wordt gesteld dat het IISG ten doel heeft “het bevorderen van de wetenschappelijke studie van de internationale en nationale sociaaleconomische geschiedenis in de ruimste zin”. En dat het IISG dit doel tracht te bereiken door: “het uitbreiden, ontsluiten en in stand houden van een wetenschappelijke collectie op sociaaleconomisch-historisch gebied”. Bij het IISG is Jacques van Gerwen verantwoordelijk voor de acquisitie, ontsluiting en ter beschikking stelling van de economisch-historische collecties.

1. Het behouden, uitbreiden, ontsluiten en ter beschikking stellen voor onderzoek, tentoonstelling en andere doeleinden van de verzameling van het NEHA

Ondanks de bijzondere corona-omstandigheden konden de meeste acquisitie activiteiten vrijwel ongehinderd worden gecontinueerd (zie Bijlage 1). Dat betrof vooral de aankoop van nieuwe boeken en aankopen via veilingen en antiquariaten. Ook zijn interessante archivalia die betrekking hebben op de koloniale geschiedenis van Nederland door aankoop en schenking verworven.¹ Beperkingen deden zich vooral bij het op locatie kunnen bekijken en selecteren van materiaal. Afspraken hierover zijn in veel gevallen voor onbepaalde tijd uitgesteld. Door de langdurige sluitingen van het instituut heeft het verwerken van acquisities helaas wel een achterstand opgelopen, die hopelijk in 2021 kan worden weggewerkt. Van de bijzondere omstandigheden is vooral gebruik gemaakt om extra aandacht te besteden aan het administratieve beheer van de collecties, zoals het corrigeren van onvolkomenheden in de catalogus. Tijdens de lock down zijn onder meer alle NEHA archiefcollecties (ruim 900) nagelopen op een juiste vermelding in het catalogus systeem wat betreft ‘bewaarplaats’ en ‘raadpleging en gebruik’. Ruim honderd correcties konden worden verwerkt. Tegelijkertijd is de mate van ontsluiting gecontroleerd. Op basis hiervan is vastgesteld dat enkele tientallen – qua omvang zeer uiteenlopende - collectie onderdelen een nadere inventarisatie verdienen.

¹ B. Hijma, “Archives of firms in the Netherlands Indies: rise and downfall”, in: *On the Waterfront. Newsletter of the friends of the IISH* 2021, no. 41, p 4-5.

Het jaarlijkse aankoopbudget bedraagt 25.000 euro. In het verslagjaar is het budget in grote lijnen als volgt besteed: periodieken (30 procent), nieuwe boeken (40 procent) en antiquarische boeken en manuscripten (30 procent). Bovendien is er een bestemmingsreserve voor incidentele grote aankopen. In het verslagjaar is daar geen beroep opgedaan.² Niet onvermeld mag blijven dat jaarlijks de NEHA-collectie wordt verrijkt met archivalia en boeken door schenking van particuliere personen, bedrijven en instellingen. Een overzicht van verworven antiquarische boeken en manuscripten (door aankoop en/of schenking) is opgenomen in Bijlage 1.

Ontsluiting, collectiebeheer en digitalisering

Wat betreft het beheer van de collecties kan worden gerapporteerd dat Piet Lourens binnen de daarvoor beschikbare tijd weer veel werk heeft verricht bij het beschrijven van nieuw verworven oude documenten en een betere ontsluiting van collectie-onderdelen. Met name de collectie verordeningen heeft een betere beschrijving c.q. ontsluiting gekregen.³

Inclusiviteit

Met de toenemende belangstelling over issues als slavernijverleden, koloniaal erfgoed en inclusiviteit en de daarmee gepaard gaande onderzoeksactiviteiten (zie beneden) is er een inventarisatie gemaakt van aan de Nederlandse koloniale geschiedenis gerelateerde NEHA-archief collecties aanwezig aan de Cruquiusweg.⁴ Vervolgstep is om te bekijken welke collectie-onderdelen een betere (EAD-)ontsluiting verdienen. Een stap verder is om bepaalde collectieonderdelen vanwege hun inhoudelijke belang te digitaliseren. Drie collectieonderdelen zijn inmiddels geselecteerd voor digitalisering: archief Oei Tiong Ham Concern (ARCH04486), stukken betreffende plantages op Dominica en Grenada (ARCH03523) en de collectie W. de Clerq (ARCH03893). Deze zijn geselecteerd op grond van inclusiviteitsaspecten (niet wit/westers/Angelsaksisch; gerelateerd aan kolonialisme en voormalige Nederlandse koloniën; slavernij en/of gender).⁵

Metamorfoze

In het verslagjaar is er tijd en veel aandacht besteed aan de voorbereiding van de digitalisering van de omvangrijke en waardevolle collectie prijscouranten.⁶ Mede dank zij de bereidwillige medewerking van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort heeft Fenne Bohm deze arbeidsintensieve en secure klus kunnen klaren. Inmiddels worden de prijscouranten extern door het bedrijf GMS gedigitaliseerd.

Bruiklenen

² Wel heeft het NEHA-bestuur besloten om de startsubsidie voor het digitaliseren van Nederlandse beursgegevens (zie verslag bijzonder hoogleraar) ten laste van deze reserve te brengen.

³ Het gaat om de Collectie Verordeningen, ordonnanties en plakaten 1595-1906, deel 1 ARCH 04147, 1583-1911, deel 2 ARCH 03815; deel 3 ARCH 04007; 1555-1806, deel 4 ARCH 04781.

⁴ Het betreft een overzicht in een excelbestand.

⁵ De financiering van deze relatief kleine digitaliserings-projecten is mede mogelijk door gebruik te maken van onderbesteding in 2020 als gevolg van de corona-omstandigheden.

⁶ Het gaat om de collectieonderdelen: ARCH3625, ARCH03972, ARCH4201, ARCH04010, ARCH4014, ARCH4072, ARCH4047, ARCH4102.

Het bruikleen de Waerdye van Lijfrenten van Johan de Witt 1671, voor de jubileum tentoonstelling 300 jaar ASR (te houden in 2020), is verlengd tot 2021.

Hetzelfde geldt voor de bruikleen aan het Museum aan de Schelde (MAS) voor de tentoonstelling “100x Congo, een eeuw Congolese kunst in Antwerpen”. Het gaat om de boekhouding van een handelsreis van het schip Griffioen in 1616-1617 met verwijzingen naar de betalen mondkosten van slaven die verscheept werden door Zeeuwse rederijen (collectie J.A. Velle, 2.5.71.12). Een afbeelding is opgenomen in een fraai uitgegeven catalogus *100 x Congo. Een eeuw Congolese kunst in Antwerpen*, die zowel in het Nederlands als Frans is uitgegeven.

Diverse items (ingelijste originele beeldstatistieken en een maquette) uit de Collectie Gerd Arntz zijn in bruikleen gegeven aan achtereenvolgens het Leopold-Hoesch-Museum & Papiermuseum in Düren en het Museum für Neue Kunst te Freiburg.

Zichtbaarheid

Op verzoek van het NEHA-bestuur en in overleg met de IISG-directie is een notitie geschreven over de zichtbaarheid van het NEHA op de gemeenschappelijke website (<https://iisg.amsterdam/nl> en <https://search.iisg.amsterdam/>). Hierbij gaat het zowel om de zichtbaarheid van de NEHA (economisch-historische) collecties als om de economisch-historische onderzoeksactiviteiten, datasets en publicaties. Via het bestuur is deze notitie bij de IISG-directie aan de orde gesteld. Met de aanstelling van een webmaster kan een begin worden gemaakt met de uitvoering van een aantal voorstellen/aanbevelingen.

Verzamelen

Eveneens is een notitie geschreven over 'Theorie' (uitgangspunten) en praktijk van het economisch-historisch verzamelen'. Doel van deze notitie is het geven van een beknopt inzicht in het verleden en heden van het economisch-historisch verzamelen.

De bedrijfsarchieven van het NEHA in bruikleen

Verder is gewerkt aan een algemeen overzicht van bedrijfsarchieven van het NEHA, in bruikleen gegeven aan openbare archief bewaarplaatsen verspreid over heel Nederland. Dit is niet alleen van belang voor een goed (administratief) beheer van en toegang tot deze collectie, maar ook voor het geven van bekendheid aan deze onderdelen van de NEHA-collectie. Onder de in bruikleen gegeven archieven (onder andere aan het stadarchief Amsterdam en Rotterdam) bevinden zich aan de koloniale geschiedenis van Nederland gerelateerde bedrijfsarchieven. Daarbij moet men denken aan archieven van cultuurmaatschappijen, plantages, handelshuizen en bankinstellingen. Nu het instituut zich aan het ontwikkelen is tot een expertisecentrum voor aan de slavernij gerelateerd onderzoek is het ook de bedoeling om onder meer op de website meer aandacht te besteden aan onze collecties op dit gebied.

Ondernemers database

In het verslagjaar is de database met biografische informatie over Nederlandse ondernemers uitgebreid, zie: <http://www.iisg.nl/ondernemers/>. De database bevat circa 5.000 verwijzingen naar biografische portretten van Nederlandse ondernemers vanaf de vroegmoderne tijd tot heden. Het fysiek verzamelen van deze portretten in de vorm van biografieën en lemma's in biografische woordenboeken en monografieën had speciale aandacht.

2. Het verrichten van economisch-historisch onderzoek

2.1 Regional industrialization in Northwestern Europe and China, circa 1800 -present

Dit door het European Research Council (ERC) gefinancierde project is op 1 september 2015 van start gegaan en duurt vijf jaar. Het project staat onder leiding van Bas van Leeuwen en wordt uitgevoerd door een onderzoeksteam van twee promovendi, een postdoc en twee onderzoeksassistenten. Het project is gebaseerd op het gegeven dat we, vanwege een gebrek aan systematisch verzamelde historische data en regionale informatie, eigenlijk nog verbazingwekkend weinig weten over de negentiende-eeuwse Industriële Revolutie. In dit onderzoek wordt - aan de hand van datasets - veel nauwkeuriger naar de ontwikkelingen in Europese en Chinese regio's gekeken. Doel is te onderzoeken welke factoren bepaalden hoe en in welk tempo industrieën in verschillende Europese en Chinese regio's zich ontwikkelden. De onderliggende vraag is of de Industriële Revolutie in Noordwest-Europa wel zo maatgevend is voor de manier waarop andere gebieden in de wereld zich ontwikkelden. Onder leiding van Bas van Leeuwen, is Robin Philips van december 2015 tot januari 2020 als promovendus aangesteld. Zijn onderzoek richt zich op regionale patronen van industrialisatie en economische groei in België en Nederland in de periode 1820-2010. Tijdens 2015-2018, heeft Philips hiervoor databases opgesteld met betrekking tot het aantal bedrijven en de tewerkstelling in de industriële sector, onderverdeeld naar industriële sectoren en gemeenten, alsook andere variabelen van lokale economische groei in België en Nederland gedurende de negentiende en twintigste eeuw. Een onderdeel hiervan, de reconstructie van een industrietelling voor Nederland in 1896, is in 2019 uitgegeven in het TSEG/Low Countries Journal of Social and Economic History onder de titel "Construction of a Census of Companies for the Netherlands in 1896". Robin Philips is in 2020 gepromoveerd aan de Utrecht Universiteit.

Publications

- van Leeuwen, B. (ed.), Philips, R. (ed.) & Buyst, E. (ed.), 2020, *An Economic History of Regional Industrialization*, Oxon and New York: Routledge.
- Wang, M., van Leeuwen, B. & Li, J., 2020, *Education in China, ca. 1840-present*, Leiden and Boston: Brill Academic Publishers.
- Philips, R. 2020. *Continuity or change? The evolution in the location of industry in the Netherlands and Belgium (1820-2010)*. Utrecht, Ph.D. manuscript.
- van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E., 2020, Global patterns of regional industrialization, *An Economic History of Regional Industrialization*. van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E. (eds.). Oxon and New York: Routledge, p. 3-26.
- van Leeuwen, B., Foldvari, P., Philips, R. & Wang, M., 2020, *Regional industrialization: evidence on industry agglomeration*, *An Economic History of Regional Industrialization*. van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E. (eds.). Oxon and New York: Routledge, p. 228-259.
- Zhang, Z., van Leeuwen, B. & Li, J., 2020, Regional industrialization in China: the basic metals sector, *An Economic History of Regional Industrialization*. van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E. (eds.). Oxon and New York: Routledge, p. 127-158.

XU, Y., van Leeuwen, B. & Zhuang, Z., 2020, Regional industrialization in China: the Yangtze and Zhujiang regions, *An Economic History of Regional Industrialization*. van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E. (eds.). Oxon and New York: Routledge, p. 159-179.

Philips, R. and E. Buyst, 2020, Regional industrialization in Belgium and the Netherlands, *An Economic History of Regional Industrialization*. van Leeuwen, B., Philips, R. & Buyst, E. (eds.). Oxon and New York: Routledge, p. 49-78.

Quantitative Economic History of China

In samenhang met bovenstaand onderzoeksprogramma is in 2015 de Quantitative Economic History of China-series van start gegaan. Dit is een serie monografieën en bundels met economisch-historische data over China vanaf circa 600 AD tot heden. Omdat de Chinese data vaak uitleg behoeven voor de Westerse lezer, bevat elk boek een uitgebreide beschrijving en analyse gevolgd door een reeks tabellen. In 2016 is deel twee met betrekking tot customs accounts gepubliceerd. In 2017 is deel drie over de landbouw tijdens de Qing dynasty landbouw uitgekomen en in 2020 deel vier over onderwijs in China ca. 1840-heden. De series, ge-edit door Bas van Leeuwen, Yi Xu en Robin Philips, wordt uitgegeven door Brill (<https://brill.com/view/serial/QEHC>). De data zullen twee jaar na publicatie vrij online beschikbaar worden gemaakt.

2.2 (Re)counting the Uncounted. Replication and Contextualisation of Dutch and Belgian Premodern Population Estimates (1350-1800)

NWO Replicatiestudies, derde ronde

Het project is aangevraagd door dr. Rombert Stapel (IISG) en loopt van september 2020 tot en met augustus 2022. Naast Rombert Stapel zijn Daria Vaccari, Rosalie Versmissen, en Isabel Flens op het IISG aangesteld op het project als student assistent. Het doel van het project is om vier van de meest gebruikte en meest recente bevolkingsschattingen voor de Nederlanden (het gebied dat ongeveer overeenkomt met Nederland, België en Luxemburg) te repliceren voor de periode vóór 1800: Faber et al. 1965, Blockmans et al. 1980, Klep 1991, en Paping 2014. Het project zal teruggrijpen op dezelfde primaire bronnen, maar voor de eerste keer zullen de ongeaggregeerde tellingen op stads- of dorpniveau worden gebruikt om meer nauwkeurige en precieze bevolkingcijfers te schatten. Een nieuw ontwikkelde GIS dataset van premoderne lokale grenzen op parochie-niveau in de Nederlanden (<https://hdl.handle.net/10622/PGFYTM>) zal als een visueel controlemechanisme functioneren, vergelijkbaar met hoe eerder onderzoekers lijsten van dorpen of hun eigen kennis over een gebied hebben gebruikt om missende dorpen in de tellingen te verdisconteren. Een nieuwe typologie van vroegmoderne censussen en een studie naar de contextualisering van coëfficiënten voor de omvang van huishoudens zal de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de bevolkingsschattingen helpen verbeteren.

Betrouwbare schattingen van bevolkingssomvang en -groei met een hoge ruimtelijke resolutie zijn fundamentele variabelen in economisch-historisch onderzoek, zoals studies naar economische groei op de lange termijn, ontwikkeling van landbouw, of berekeningen van het bruto binnenlands product. De data zullen vrij toegankelijk worden gemaakt voor andere onderzoekers.

2.3 Slavernij in Oost en West

In het kader van voorgenomen excuses voor de rol van Amsterdamse stadsbesturen in het verleden in de wereldwijde slavernij, gaf het huidige Amsterdamse stadsbestuur het IISG de opdracht tot een wetenschappelijke terreinverkenning van de stand van de hedendaagse kennis over het Amsterdamse slavernijverleden in de Atlantische wereld en Azië. De redactie bestaand uit Pepijn Brandon, Guno Jones, Nancy Jouwe en Matthias van Rossum stelde daarop het boek *De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam-onderzoek* samen, waarin ruim veertig experts onderdelen van het Amsterdamse slavernijverleden belichten. Merve Tosun verzorgde de beeldredactie. De conclusie van het boek: Het bestuur van Amsterdam was direct, wereldwijd, grootschalig, veelzijdig en langdurig betrokken bij slavenhandel en slavernij, en dat verleden werkt door in het Amsterdam van vandaag. Op 29 september 2020 is het boek door de redacteuren overhandigd aan burgemeester Femke Halsema en wethouder Rutger Groot-Wassink. Het boek trok grote media-aandacht, en is inmiddels al drie keer herdrukt.

Publikaties

De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam-onderzoek
Brandon, P. (ed.), van Rossum, M. (ed.), Jouwe, N. (ed.), Jones, G. (ed.) & Tosun, M., 29 Sep 2020, Amsterdam: Uitgeverij Het Spectrum. 448 p.

Inleiding: Amsterdam en de slavernij in Oost en West
Brandon, P., van Rossum, M., Jouwe, N. & Jones, G., 29 Sep 2020, *De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam-onderzoek*. Brandon, P., Jones, G., Jouwe, N. & van Rossum, M. (eds.). Amsterdam: Uitgeverij Het Spectrum

Burgemeesters, belangen en staatsmacht
Brandon, P., 29 Sep 2020, *De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam-onderzoek*.
Brandon, P., Jones, G., Jouwe, N. & van Rossum, M. (eds.). Amsterdam: Uitgeverij Het Spectrum, p. 77-85

Verantwoording
Brandon, P., van Rossum, M., Jouwe, N. & Jones, G., 29 Sep 2020, *De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam-Onderzoek*. Amsterdam, p. 401-415

2.4 Commodity Frontiers Initiative (CFI)

On behalf of the IISH prof. Ulbe Bosma plays a leading role in the Commodity Frontiers Initiative (CFI), which is a network of individual scholars, research teams, civil society organizations and artists from all over the world. The CFI website lists 27 partner institutes. All participants have been working extensively on global commodity production, rural societies, labor history, the history of capitalism, and counternarratives and conflict, and have published some of the most important books, articles, and reports in the field. Together, they are expert on a wide range of global commodities, covering all the principle producing regions of the world, from the early modern period to the present day, employing a range of approaches, including social and economic history, anthropology, economics, sociology, political science, ecology and development studies.

The Commodity Frontiers Initiative aims to systematically catalogue, study and analyze a wide variety of commodity frontiers over the past 600 years through an integrated and

interdisciplinary research design that combines local in-depth studies with innovative methodologies such as the creation of large data hubs, data visualization, mapping and ethnography.

In 2020 the network launched its own *Commodity Frontiers Journal* with each issue devoted to a specific set of commodities. Furthermore each issue contains specific rubrics including about teaching ‘commodity frontiers’, ‘create commodity frontiers’, linking past and present and about political ecology.

Publications

Local Peasants and Global Commodities: Sugar Frontiers in India, Indonesia and the Philippines
Bosma, U., 2020, In: *Austrian Journal of Historical Studies*. 30, 3, p. 42 62 p.

Communism, Cold War and Commodity Chains: Southeast Asian Labor History in a Comparative and Transnational Perspective
Bosma, U., 2020, In: *International Labor and Working-Class History*. 97, Spring, p. 159 179 p.

Commodification and Slavery in the Nineteenth-Century Indonesian Archipelago
Bosma, U., 2020, In: *Journal of Social History*. 54, 1, p. 109 124 p.

Amsterdam, slavernij en gedwongen arbeid in Nederlands-Indië
Bosma, U., 2020, *De slavernij in Oost en West: Het Amsterdam onderzoek*. Brandon, P., Jones, G., Jouwe, N. & Van Rossum, M. (eds.). Amsterdam: Uitgeverij Het Spectrum, p. 308 315 p.

The Making of a Periphery: A Response
Bosma, U., 2020, In: *International Review of Social History*. 7 p.

Using Natural Language Processing and Artificial Intelligence to explore the nutrition and sustainability of recipes and food
Bosma, U., van Erp, M., Reynolds, C., Maynard, DI., Starke, A., Ibañez-Martin, R., Andres, F., Alvarez de Toledo, D., Trattner, C., Brewer, S., Schmidt, X., Adriano Martins, C., Kluczkowski, A., Bridle, S., Bertazzi Levy, R., Rauber, F. & Tereza da Silva, J., 10 Dec 2020, In: *Frontiers in Artificial Intelligence*.

3. Het scheppen van mogelijkheden tot publicatie van onderzoeksresultaten van economisch-historisch onderzoek en andere informatie die voor de economische geschiedenis relevant is.

De artikelen en recensies van de in 2020 verschenen nummers van het *TSEG – The Low Countries Journal of Social and Economic History (TSEG)* zijn te vinden in open access via www.tseg.nl en op papier via uitgeverij Verloren. In het jaar 2020 zijn 3 nummers verschenen. De redactie heeft in samenspraak met de IISG-directie en de uitgever besloten om van jaarlijks 4 nummers terug te gaan naar 3 nummers. Deze beslissing is ingegeven door de wens voor het behalen van de zogenaamde *impactfactor*, waarover in het vorige jaarverslag al gesproken is. Een belangrijke vereiste voor het verkrijgen van deze status is dat het tijdschrift zeer regelmatig en binnen het kalenderjaar moet verschijnen. Met het vasthouden aan 4 nummers zou dit een bijna onmogelijke missie zijn, met 3 nummers maakt *TSEG* hier een goede kans op.

Er zijn in 2020 18 artikelen gepubliceerd, waarvan 7 in het Nederlands en 11 in het Engels. Er zijn 42 recensies geplaatst. Nummer 1 bevatte 4 artikelen over gender en sociale

geschiedenis, in een themadossier naar aanleiding van het afscheid van Ad Knotter als hoogleraar aan de Universiteit Maastricht. Nummer 3 bevatte een discussiedossier met 5 artikelen over het boek *Citizens without Nations* van Maarten Prak, waarbij uit niet-Europese delen van de wereld werd gekeken of Praks theorie over *citizenship* ook toepasbaar is.

Het aantal aangeboden artikelen en speciale nummers liet in het verslagjaar weer een stijging zien. De redactie vermoedt dat het publiceren in open access hier een grote rol in speelt. Ook de grotere bekendheid van TSEG via social media is van belang voor de toename in het kopijaanbod. Het aantal abonnees op de papieren TSEG is in 2020 helaas teruggelopen. De redactie en het IISG zijn van plan om differentiatie in de soorten abonnement in het leven te roepen, om de community van sociaal-economisch historici in Nederland en Vlaanderen sterk te houden. Dit zou in kunnen houden: een (steun)abonnement zonder papieren tijdschrift, een abonnement met papieren tijdschrift, en een met toegang tot bijvoorbeeld Posthumuscongres of ESSHC.

Het contract met het Uopen Journals platform is eind 2020 afgelopen en de transitie naar het openjournals.nl platform van het HuC is in volle gang. Met de lancering van het platform op 29 januari 2021 is de online versie van *TSEG* nu via het nieuwe platform te vinden.

Binnenkort zal ook het vertrouwde webadres www.tseg.nl naar de online versie op het nieuwe platform leiden. In 2020 werd de redactie verrast door het feit dat Verloren een groot deel van zijn tijdschriftenportefeuille van de hand deed, waaronder ook *TSEG*. Gelukkig hebben we tijdig een nieuwe uitgever voor de papieren versie weten te vinden in Universitaire Pers Leuven, die per 1 januari 2021 het stokje over heeft genomen.

De redactie bestond in 2020 uit: Jessica Dijkman (Universiteit Utrecht, kernredactie voorzitter), Wouter Ryckbosch (Vrije Universiteit Brussel, kernredactie), Marion Pluskota (Universiteit Leiden, kernredactie), Hilde Bras (Universiteit Groningen), Hilde Greefs (Universiteit Antwerpen), Dennie Oude Nijhuis (Universiteit Leiden), Matthias van Rossum (IISG), Yves Segers (Universiteit Leuven), Antoon Vrints (Universiteit Gent) en Astrid Verburg (IISG, redactiesecretaris, kernredactie).

4. Het bevorderen van (debat over) de economische en bedrijfsgeschiedenis in de ruimste zin van het woord door onder meer jaarlijks minstens een bijeenkomst te beleggen ten behoeve van de leden/begunstigers van het NEHA en andere belangstellenden in de economische geschiedenis

Vanwege de corona-omstandigheden hebben er, behoudens de door Joost Jonker georganiseerde meerdaagse webinar over prijscouranten geen (digitale) studiebijeenkomsten plaats gevonden.

Oral history project

In 2017 en 2018 zijn door het IISG twee oral history-projecten uitgevoerd met voormalig vakbondsleiders Wim Kok (16 uur video) en Lodewijk de Waal (6 uur video). Deze geven inzicht op de ontwikkeling van de Nederlandse arbeidsverhoudingen in het laatste kwart van de twintigste eeuw. Voor een goed en evenwichtig ‘polder’-beeld, is het van belang dat ook de werkgeverskant wordt belicht. Vandaar dat het IISG in 2019 een overeenkomst met de VNO NCW heeft afgesloten voor een serie van interviews met voormalig voorzitters en directeuren. Net als de interviews met Kok en De Waal zijn de interviews gehouden

afgenomen door VPRO-journalist Leonard Ornstein. Onderzoeker Dennie Oude Nijhuis was verantwoordelijk voor het voorbereidende onderzoek.

In 2020 en begin 2021 zijn binnen het kader van dit oral history project de opeenvolgende voorzitters en directeurs van VNO-NCW geïnterviewd: Kees van Lede, Alexander Rinnooy Kan, Hans Blankert, Jacques Schraven, Bernard Wientjes, Hans de Boer, Jan Willem Van Den Braak, Niek J.J. van Kesteren (CDA) en Cees Oudshoorn.

Bijzonder hoogleraarschap

In 1994 heeft het NEHA de bijzondere leerstoel 'Bedrijfsgeschiedenis inclusief de sociale aspecten' ingesteld. Deze is gevestigd aan de UvA. Vanaf 1 januari 2012 wordt deze leerstoel bekleed door prof.dr. J.P.B. Jonker (zie bijgaand separaat verslag, bijlage 3). Met ingang van 1 januari 2017 is zijn aanstelling met vijf jaar verlengd tot najaar 2021. Het curatorium wordt gevormd door J. Lucassen (voorzitter), prof.dr. H. van Nierop, dr. C. Lesger en dr. J. van Gerwen (ambtelijk secretaris).

Samenstelling NEHA bestuur in 2020

Prof. dr J. Lucassen, voorzitter (2021, tweede termijn), mevrouw dr. J. Dijkman, secretaris (tweede termijn 2024), drs. W. Terwisscha tot Scheltinga (2022, tweede termijn) mevrouw dr. J. Bolt (2021, eerste termijn) en prof. dr. K.J.P.F.M. Ch. Jeurgens (2021, eerste termijn). Het bestuur van de Stichting Het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief (NEHA) en het bestuur van het Unger-Van Brerofonds bestaan per 1 september 2010 uit dezelfde personen. Belangrijke doelstelling van het Fonds is het mogelijk maken van publicaties op het terrein van de economische geschiedenis, de historische demografie en de sociale geschiedenis, daaronder begrepen onder meer de koloniale geschiedenis, de landbouwgeschiedenis en de vrouwengeschiedenis. Daarnaast is het Unger-Van Brero Fonds betrokken bij bijzondere leerstoelen op het terrein van de sociaal-economische geschiedenis. Het fonds subsidieert abonnementen van promovendi en postdocs op het *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis/ The Low Countries Journal of Social and Economic History*. Dit gebeurt via het N.W. Posthumus Instituut, de onderzoekschool op het terrein van de economische en sociale geschiedenis

Beide stichtingen streven coördinatie en wederzijdse versterking van activiteiten met betrekking tot de economische geschiedenis na. De stichtingen - ieder met eigen doelstellingen en middelen - zijn statutair verder geheel onafhankelijk van elkaar. <http://www.unger-vanbrerofonds.nl/>. Beide stichtingen hebben een ANBI-status.

Samenstelling Raad van Advies in 2020

Dr J. Barendregt (2019-2022, vierde termijn), prof.dr. E. Homburg (2017-2023, eerste termijn), dr. B. Gales (2018-2021, eerste termijn), prof. dr A. Janssens (2018-2021, derde termijn), drs A. Jongerius (2018-2021, tweede termijn), dr J. Mooij (2018-2021, tweede termijn), dr N. Wellink (2017-2023, eerste termijn).

Het NEHA is in de persoon van Joost Jonker en Jacques van Gerwen actief in diverse binnen- en buitenlandse netwerken van bedrijfshistorici (zoals Vereniging Bedrijf & Historie, Stichting Bedrijfsgeschiedenis en de European Business History Association EBHA).

Bijlage 1 Aanwinsten

Archivalia

Twee documenten betreffende Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling (1883) aanvulling ARCH03798

Diverse correspondentie en foto's betreffende Arie Dammes van Setters (1844-1913) onder meer directeur van een steenkoolonderneming in Roemenië.
Aanvulling ARCH04266

Vergelijkende makelaarstaxatien van enige partijen Sumatratobak Amsterdam 23 juni 1885, J.H.A. Gebing

Schenking: J. Krijff

Manuscript (in typoscript) van W.D.F. Schas (1888-1964) met de titel 'Witte Koelies', 89 pagina's.
(ongedateerd)
Toevoegen aan: ARCH04555

W.D.F Schas was al voor WO I werkzaam als assistent planter bij de Deli Maatschappij. In 1932 werd hij tijdens een verlofperiode ontslagen. In het manuscript stelt Schas de slechte werkomstandigheden van de Europese werknemers van de Deli Maatschappij aan de kaak en met name het verguisde 'geheim conductestaatsysteem'.

Schenking: mevrouw M.T.C. le Roy

Archief van de NV Cultuur Maatschappij Beran en de suikerfabriek Tandjong Tirto
De cultuurmaatschappij is vernoemd naar Beran een plaats in het bestuurlijke gebied Wonosobo in de provincie Midden-Java, Indonesië.

Jaarverslagen van de NV Cultuur Maatschappij Beran 1920-1932 (ingebonden), 1939, 1940, 1964 en 1965

Dossier met verslagen van bezoek aan de geplunderde en vernielde suikerfabrieken van de Cultuur Maatschappij Beran en andere suikerondernemingen 1950 vermoedelijk aangericht door de Militaire Politie van het Republikeinse leger en een schadeclaim ingediend bij de staat Indonesië in 1963 (kopieën, zie ook Nationaal Archief, Inventaris Bureau Schadeclaims Indonesië, 5071).

Dossier met correspondentie betreffende de afwikkeling van het in 1966 uit Indonesië vrijgekomen effectenbezit van Beran en uitkering aan de aandeelhouders (1965-1968).

Dossier betreffende de liquidatie van de suikerfabriek Tandjong Tirto van de suikeronderneming Tandjong Tirto (1968-1975) Suikerfabriek in beheer bij Internatio NV Internationale Crediet- en Handelsvereniging Rotterdam, in handen van een ander deel van de familie (Broese van Groenou, zie Haags GA, familiearchief Broese van Groenou en aanverwanten 1019-01, 1.4.11).

Areaalkaart van Beran (schaal 1:10.000)

Map met divers beeldmateriaal

O.a. Portretten van Fransje, F.C. Wieseman en Jacobus Pijnacker Hordijk, directeur van Beran (origineel).

Het echtpaar Pijnacker Hordijk- Wieseman met hun jongste dochter Dokie, T. C. Pijnacker Hordijk in hun huis aan het Nassauplein in Den Haag, 1910 (kopie)

Foto's (kopie) van de onderneming in kopie uit 'Souvenir van Jogjakarta', 1886, een gedenkboek aangeboden aan Jacobus Pijnacker Hordijk bij zijn repatriëring in bezit van en gedigitaliseerd door het Rijksmuseum. (RM 0001.collect.294530).

Beknopte stamboom van de eigenaren van Beran (en Tandjong Tirto).

Aandeel aan toonder in de NV Modjokerto Stoomtram-Maatschappij gevestigd te 's Gravenhage 1906 en jaarverslag Hollandse Overzee Beleggingstrust 1965-1966 met brief.

Dit archief is inmiddels van een inventaris voorzien en via de catalogus toegankelijk, zie:
<https://hdl.handle.net/10622/ARCH04809>.

Schenking: mevrouw M.T.C. le Roy

Archief van Joseph Bohyn, agricultural engineer in Bandoeng, Java. Administrateur van de onderneming Tjimangsoed en directeur van de Compagnie Generale d'Exploitations aux Indes Orientales (Algemene Maatschappij van Ondernemingen in Oost Indië), opgericht in 1913 (Staatscourant 30 mei 1913) te Padalarang. Archief heeft grotendeels betrekking op de periode 1920-1940.

Arenberg Auctions

Archief NV Arenga bestaande uit 6 aktes, 1 perceelomschrijving en 4 z/w-foto's met betrekking tot N.V. Handelsmaatschappij Arenga en diens eigenaren Arnold Schmid en Wilhelmina Geertruida Schmid-Mesman te Meester Cornelis, Java. De eerste 5 aktes zijn Nederlandstalig, de laatste is in het Maleis. Stukken hebben onder meer betrekking op het overlijden van Arnold Schmid, het overgaan van het directeurschap van Arenga naar zijn vrouw Wilhelmina in 1920 en de uiteindelijke liquidatie van de N.V. met toestemming van de Commissie voor het Rechtsverkeer in Oorlogstijd.

Zwiggelaar Veiling

Diverse foto's van de ondernemingen Semboro en Djatiroti op Java en documenten betreffende de HVA afkomstig van de familie W. de Gier, chemicus en planter in Java en Ethiopië. Aanvulling op ARCH04181

Schenking: E. R. van Slooten

Commissionair in effecten Prins & Van der Linde

- Ingebonden boek met informatiebulletins van commissionair in effecten Prins & van der Linde (14 september 1937-8 juli 1958).
- Overnamebericht Prins & Van der Linde door Van der Hoop, Offers & Zoon (17 november 1959)
- Informatiebulletins van Van der Hoop, Offers & Zoon te Rotterdam (6 januari 1960-19 augustus 1968)
- Aandeel Koninklijke Textiel Fabrieken Batavier NV (1974) met los couponblad
- De Beurs als spiegel der waarheid (1876-1951)

Schenking: mevrouw drs A.R. Dieleman-Derksen

28 getuigschriften die werkgevers uitgeschreven hebben voor Egmond Paulus Johannes Maria van Dijck, kok (25 december 1893 (Delft) tot 30 juni 1963 (Den Haag)). De getuigschriften bestrijken de periode 1914 tot 1959. Plus een getuigschrift van Neeltje Antoinette van Vuuren (Leiden 23 mei 1898-Nijmegen 6 mei 1993), koffiejuffrouw in het Kurhaus in Scheveningen van 1 juni tot 16 september 1918.

Schenking: Ed Elbers

Diverse archivalia betreffende drie generaties Adriaanse in de gasfabricage met onder meer *Een mensenleven. Autobiografie van Jan Adriaanse. geboren 3 januari 1863 te Zierikzee-overleden 8 december 1951 te Harderwijk* (Harderwijk 1936).

J. Adriaanse, (Zierikzee 3 jan 1863 - Harderwijk 8 dec 1951) Ir. J. Adriaanse (Harderwijk 18 feb 1892 - Deventer 1969): oudste zoon van J. Adriaanse (1863), hoofdingenieur Rijkswaterstaat Midden-Java, later directeur gemeentewerken Deventer

Ir. D.J. Adriaanse (Harderwijk 26 aug 1901 - Vila Real de Santo António, Portugal 19 jun 1976): jongste zoon van J. Adriaanse (1863), directeur gasfabrieken Rijssen, Baarn, directeur gemeentelijke nutsbedrijven Katwijk, Schiedam, directeur gasbedrijf (transitie stads-aardgas) Groningen

Ing. J. Adriaanse (Rijssen 22 mei 1927), kleinzoon van J. Adriaanse (1863), bouwkundige, technisch hoofdambtenaar.

Schenking: J. Adriaanse

Legger van vaste goederen, Obligaties en effecten van Johan van Roij en Elisabetha Arnoldina Cecilia van Bocholt", 1833.

Verzameling van zeer diverse tabak- en tabakshandel items grotendeels eerste helft 20ste eeuw, w.o. ongebruikte, bedrukte zakken en zakjes (18x), etiketten en wikkels (14x), prenten (6x), bonkaarten/bonnen en een Duitse verordening uit WOII, getypte of handgeschreven kaarten en brieven en nota's (25x, deels gerelateerd aan de firma's Van der Veen en Keppeler), enkele boekjes, een notariële overdracht van 5 aandelen met als getuige J.J. Tiele, makelaar in tabak (1885, met lakzegel) en een aandeel in de Tobacco Products Corporation (1930). Tabakshandel (Toevoegen aan ARCH04555) en daarbij verwijzen naar inventarisnummers 139-140

Zwiggelaar Veiling

Financiële administratie van diverse opticiens

1. Kasboek "1860-1872" (waarschijnlijk van P.W. Hiele in Utrecht) met honderden rekeningen voor brillen e.d., o.a. Rotterdam, Amsterdam, Middelburg, Rozendaal etc. In regelmatig handschrift genoteerd. Met los ingestoken handgeschreven briefjes, visitekaartjes etc.
2. Folio register met handgeschreven rekeningen, meest gevestigd in Noord-Nederland, met losse documenten (o.a. van horlogemakers) gedateerd 1924
3. Verkoop Boek Sep. 1923 - Dec. 1924. Kasboek met rekeningen omgeving Groningen
4. Alfabetisch register van Omnia Optical, 30 Rue Chapon, Paris 3e, met (losse) bijdragen o.a. gedateerd 1949 en 1975, 4to - en Vakgroep Opticiens.
5. Werkboekje no. 1 van [ingevuld in pen:] Paul Geerling. Met de hand ingevulde werkzaamheden, laatste gedateerd 1954

Zwiggelaar Veiling

Archief familie Mijnlief-Sigmond met documenten betreffende Arie Mijnlief (1868-1942) en Maria Susanna Sigmond (1873-1944) en hun kinderen, te Werkendam. Kasboek met naam M.S. Sigmond met uitgaven van 1897 t/m 1909; Handteekenboekje van den Novitius A. Mijnlief gedateerd 1900 met tientallen handtekeningen van corpsleden; Aanteekeningen Geschiedenis van S. Sigmond, Werkendam; Grootboek K. Mijnlief van oktober 1936 t/m april 1940. Met de dagelijkse uitgaven gesorteerd per maand.

Exposition Universelle Pariser Ausstellung (1867 Salviati) met diverse litho's van Maehemaschine von Samuelson, Locomobile von Ruston, Proctor & Co, Dampf Pfluglocomobile von Howard en schematische voorstellingen van boerderijen in de Meijerij (Noord-Brabant?) en van arbeiderswoningen in Mulhouse. Aanvulling ARCH04426.

Zwiggelaar Veiling

Op de verschillende ontstaan tusschen Gerard van Egmond van de Nyenburgh vrijh [ee] re van Petten en Nolmerban ende die van de panneringe van der Stad Alcmaar over het halen van het zeewater (...). Manuscript document, gedateerd" 16e septemb[er] 1700 ",

Officieel transcript van het document waarin het geschil tussen de "vrijheer van Petten en Nolmerban" en de vertegenwoordigers van de zoutziederij in Alkmaar over het dichten van het gat in de Vlakdijk en het verkrijgen van zout water uit de Noordzee werd beslecht. Afsproken werd dat de zoutarbeiders een pijpleiding mochten aanleggen in de Hondsbossche zeewering.

Bubb Kuiper

"Handvesten van de Lange Vliet". Manuscript betreffende Utrecht, (33) lvs., (19 lvs. Met tekst), eind 17e eeuw, 21x17 cm, geschreven in één leesbare hand op papier met twee verschillende watermerken van het wapen van Amsterdam (cf. Laurentius 247-263) en Pro Patria (alleen in blanco lvs. Cf. Laurentius 730-731) Interessant manuscript betreffende het waterschap van Heycop of Lange Vliet te Utrecht (o.a. Vleuten, Maarssen, Breukelen en Kockengen). Het bevat transcripties van documenten uit de 14e tot de 16e eeuw, waaronder verordeningen, verslagen, eden, juridische uitspraken etc. die nog steeds de basis vormen waarop het waterschap is gebaseerd.

Ittersum, F.A.R.A. bestelwagen. Het waterschap "Heycop" genaamd "De Lange Vliet" voorheen en thans. Utr., J. van Druten, n.d. (1900), (8), 192, (1) p., 2-voudig. gedeeltelijk col. lithogr. maps, orig. wr.

Bubb Kuyper

Placaet Ende provisionele reductie ofte tolerantie van Hoog Mog. Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op den cours van den Gelde, soo goude als silvere Specien, Waernaer alle ende yegelijcke Ingesetenen der voorsz. landen sich sullen hebben te reguleren. Den Haag, Weduwe ende Erfgenamen van Wijlen Hillebrant Iacobz van Wouw, 1645, (16) p.

Bubb Kuyper

G. Arntz, G. (1900-1988). Lot van 4 ondertekende handtekeningbrieven ("Gerd Arntz") aan literair agent Hein Kohn, gedateerd van "13.5.'73" tot "21.1.'79"

Brieven, o.a. over Nederlandse publicaties en mogelijke Duitse publicaties van zijn werk, op tentoonstellingen en over de verkoop van prenten aan Kohn. "(...) Die Ausstellung im" Goethe-Institut "hat mich sehr beeindruckt, ich werde mir alles nochmal an einem ruhigeren Tag ansehen müssen. Des Wiedersehen von vielen Büchern erfüllte mich mit Wehmut, was das dochende schwere, drückende Jahre! (...) Merkwürdig, in Deutschland is een van de meest voorkomende schnits uit de dreissiger Jarhen, der Hitler-Zeit, zeigen können. Der Kunsthandel interessesich nur für die Konstruktivistischen Arbeiten aus den zwanziger Jahren. Politiek ist noch Tabu (...) "[09/11/1973]. Gedrukte uitnodiging voor de tentoonstelling Gerd Arntz in 1977. Kritische Grafik 1920-1971 und Bildstatistik in Keulen (gevouwen, in orig. Envelop gericht aan Heinz Kohn).

Aanvulling ARCH00242

Bubb Kuyper

Beroemde historische diamanten (Parijs, [voor] David & Grosogeat, circa. 1880), gelamineerd op karton 46 x 59 cm. Bord met dertien beroemde diamanten in het midden op een zwarte achtergrond (L'Étoile polaire, L'Orlow, L'Étoile du Sud, The Ko-Hi-Noor (voor en na de snede), The Pigott, The blue diamond of Hope) met gedetailleerde beschrijving (karaat, eigenaren). In het bovenste deel, twee medaillons die het atelier van Lamoura (Haut-Jura) en diamantbewerkers aan het werk voorstellen. Het was in de studio van David en Grosogeat dat Alfred Van Cleef, oprichter van de beroemde firma Van Cleef & Arpels, 6 jaar lang een opleiding volgde.

Arenberg Auctions

'Verzameling geschriften, (...) ten einde te dienen als leidraad bij de voorlichting van Z.D.H. Prins Bernhard van Lippe Biesterfeld omtrent het econ. leven van Nederland en Ned.-Indië.' (Amsterdam, 1936) met foto van prins Bernhard.

Burgersdijk en Niermans

Antiquarisch boeken

Statistisch materiaal

Gädicke, Johann Christian, *Fabriken- und Manufacturen-Adreß-Lexicon von Teutschland und einigen angränzenden Ländern, oder Verzeichniß der Fabrikanten und Manufacturisten dieser Länder, der Waaren, die sie fertigen, und welche Messen sie damit beziehen. Nach den Waaren alphabetisch geordnet, und mit kurzen Erläuterungen zur Kenntniß derselben begleitet. Erster Theil; Zweyter Theil. Enthaltend das Verzeichniß der Fabrik- und Manufactur-Orte dieser Länder, mit Anzeige der Waaren, die daselbst verfertigt werden. Nach den Orten alphabetisch geordnet, und mit kurzen statistischen Nachrichten versehen.* Zweite, sehr vermehrte und verbesserte Auflage (Weimar, bey den Gebrüdern Gädicke, 1799).

Bolles, A.S. *Industrial History of the United States, from the Earliest Settlements to the Present Time: being a Complete Survey of American Industries (...); together with a Description of Canadian Industries.* Norwich (CT)/ Cincinnati/ Peoria, Henry Bill, n.d. (±1880).

Eighty Years' Progress of the United States: a Family Record of American Industry, Energy and Enterprise (...). Hartford (CT), L. Stebbings, 1869

Buckingham, J.S. America, *Historical, Statistic, and Descriptive* (London/ Paris, Fisher, Son & Co., n.d. (1841).
Bubb Kuiper

Dupin Charles, *Le petit producteur Français. I- Petit tableau des forces productives de la France depuis 1814. II- Le Petit propriétaire français. III- Le Petit fabricant français. IV- Le Petit commerçant français. V- L'Ouvrier français. VI- L'Ouvrière française* (Paris, Bachelier, 1827-1828). Zes delen in twee banden.

Montesquiou-Fezensac (Anne Pierre, marquis de)], *Rapport de la dépense des colonies fait à l'Assemblée Nationale, par le Comité des Finances* (Paris, Baudouin, s.d. [1789]).

Zwiggelaar Veiling

Numismatiek

Carpentier de Beauvais, ou du Mouvement universel, En faveur de la Conservation entre la liberté des Possessions & du Commerce; Pour servir de supplément à l'Art de l'Archiviste-expert-Fédiste; à l'usage des Seigneurs et de leurs Gens d'Affaires; Par le Sieur Carpentier de Beauvais (A Paris, Chez Nicolas-François Valleyre, 1777).

Arnoud Gerits & Son

Gedenkboeken

H.V. Quispel, *The job and the tools*. Publicatie van de NV Nederlandsche Vereenigde Scheepsbouw Bureaux (1935-1960) (Rotterdam 1960), pagina's 177-180 illustraties van G. Arntz?

Gemeente Electriciteitsbedrijf Weert 1921-1946

Th.M. Oberdorf, *Uit voorzorg verzekerd. 50 jaar onderling begrafenisfonds De Voorzorg UA Sittard 1939-1989* (Sittard 1989).

Ambachten

Baretta, J.W., Tobi, E.J. and Wesseling, J. (ed.). *Handboek voor de slager* Amsterdam, Antwerpen: Universum, 1955). 800 pagina's

Bubb Kuiper

Keuren van het timmeren buiten de stad Amstelredamme (Amsterdam 1733).

J. en V. van Keirsbilck, *Vak- en kunstwoorden. Ambacht van den timmerman* (Gent 1898).

A. van Houcke en J. Sleyden, *Vak en kunstwoorden. Ambacht van den metselaar* (Gent 1897).

A.P. Oosterhof, *Handleiding tot het maken van steigerwerken* (Amsterdam 1922).

B.v.d.Worp jr, *Handleiding voor het maken van houten trappen* (Amsterdam z.j.).

Zwiggelaar Veiling

Suiker

D. Alvaro Reynoso, *Ensayo sobre el cultivo de la caña de azucar* (Habana, Imprenta del Tiempo, 1862), eerste editie. Álvaro Reynoso Valdés was agronoom en chemicus. Dit werk kende verschillende edities in het Spaans, Nederlands (1865) en Portugees (1868). Veel van zijn aanbevelingen werden overgenomen in de suikerrietplantages van Java, maar werden in Cuba nauwelijks toegepast.

Zwiggelaar Veiling

Tabak

Beintema van Peima, Johann Ignatius Worp, *Panacea, oder Allgemeines Hülfss-Mittel/ dadurch iedwede/ so wohl Mannes- als Weibes-Personen befallende Kranckheit geschwind und glücklich zu curiren oder abzuwehren [...]*. Aus dem Niederländischen ins Hochdeutsche übersetzt von J.S.D. (Leipzig, J.Fr. Gleditsch, 1691).

Arenberg Auctions

Landbouw

Henri Louis Duhamel du Monceau, *Traité de la culture des terres, suivant les principes de M. Tull*, (anglois. Paris, Hippolyte Louis Guerin & Louis François Delatour, 1753), 2 delen. Compleet met 15 uitslaande

kopergravures met afbeeldingen van landbouwwerktuigen. Tweede verbeterde en uitgebreide druk van Duhamels aanpassing van Tulls Essay on Horse-hoeing Husbandry.

Zwiggelaar Veiling

Divers

H.W. Tijdeman, *De Ned. Handel-Maatschappij. Bijdr. tot hare geschied. en waardeering, i.v.m. het koloniaal beheer*. 1867. Or. printed brds. (Spine rep. w. paper).

T. Volker, *The Japanese porcelain trade of the Dutch East India Company after 1683.* –

Id. Porcelain and the Dutch East India Company as recorded in the Dagh-registers of Batavia Castle, those of Hirado & Deshima a.o. cont. papers, 1602-82. - 1954-59. 2 vols.

Jaarverslag der tinwinning op Banka over het exploitatiejaar 1910/11 (&) 1911/12. Batavia, 1912-13.

Zwiggelaar Veiling

Carpentier de Beauvais, *Clef de la Circulation, ou du Mouvement universel, En faveur de la Conservation entre la liberté des Possessions & du Commerce; Pour servir de supplément à l'Art de l'Archiviste-expert-Fédiste; à l'usage des Seigneurs et de leurs Gens d'Affaires; Par le Sieur Carpentier de Beauvais* (Paris, Chez Nicolas-François Valleyre, 1777). With two folding tables.

Arnoud Gerits

A. Richerand, *De la population dans ses rapports avec la nature des gouvernemens* (Parijs, B. Jeune, 1857), XII, (2), 349p.,

Bubb Kuyper

Ann Radcliffe, *Voyage en Hollande et dans les mers du Nord. Détail sur les M?urs, le caractère, les ressources, les richesses, les productions et le commerce des habitans de ces contrées. Traduit de l'anglais sur le manuscrit original par A. Cantwel* (Paris 1832). Twee delen.

Librairie Historique Fabrice Teissèdre

Maison de Bonnetrie. Een terugblik. (Amsterdam 2016).

Luxueus uitgevoerd gedenkboek ter gelegenheid van de sluiting van Maison de Bonnetrie.

Schenking: mevrouw V. Colland

Enquête Regionale Bedrijfsontwikkeling. Het bedrijfsleven in Nederland van de Kamers van Koophandel 1979-2002

Schenking: J. Kemper

Bijlage 2 Economisch-Historische publicaties in 2020

Wetenschappelijk

Women in the Silver Mines of Potosí: Rethinking the History of 'Informality' and 'Precarity' (Sixteenth to Eighteenth Centuries). Barragán, R., Aug 2020, In: *International Review of Social History*. 65, 2, p. 289-314 p., <https://doi.org/10.1017/S0020859019000555>.

Women and Gender in the Mines: Challenging Masculinity through HIstory. An Introduction
Barragán, R. & Papastefanaki, L., 31 Aug 2020, In: *International Review of Social History*. 65, 2, p. 191-230 39 p.

War in the history of economic thought. Economists and the question of war and Economists and war. A heterodox perspective
Brandon, P., Jan 2020, In: *The European Journal of the History of Economic Thought*. 27, 1

The Dutch and English fiscal-naval states: a comparative overview
Brandon, P. & Blakemore, R., 2020, *War, Trade and the State: Anglo-Dutch Conflict, 1652-1689*. Rommelse, G. & Ormrod, D. (eds.). Woodbridge: Boydell and Brewer Limited, p. 117-136 p.

Introduction: Worlds of Labour Turned Upside Down: Revolutions and Labour Relations in Global Historical Perspective
Brandon, P., Jafari, P. & Muller, S., 2020, *Worlds of Labour Turned Upside Down: Revolutions and Labour Relations in Global Historical Perspective*. Brill, p. 1-18

Nodes of knowledge, managing transfer: Shipbuilding and repair during the transformation from sail to steam
Brandon, P. & Dondorp, M., Nov 2020, In: *History of Science*.

"Bijdragen tot het Menschelijk geluk": Verlichte verdedigers van de slavernij
Brandon, P., Dec 2020, In: *Nieuw Letterkundig Magazijn*. 38, 2, p. 50-54

Informality: the bane of the labouring poor under global capitalism
Bremner, J., 2020, *The Informal Economy Revisited: Examining the Past, Envisioning the Future*. Chen, M. & Carré, F. (eds.). Routledge, p. 31-38

On the Run: Runaway Slaves and Their Social Networks in Eighteenth-Century Cochin
Geelen, A., Van den Hout, B., De Windt, M., Tosun, M. & van Rossum, M., 2020, In: *Journal of Social History*. 54, 1, p. 66-87

Between Markets and Chains: An Exploration of the Experiences, Mobility and Control of Enslaved Persons in Eighteenth-Century South-West India
Geelen, A., Van den Hout, B., Tosun, M. & van Rossum, M., 2020, *Being a Slave: Histories and Legacies of European Slavery in the Indian Ocean*. Leiden University Press

Changing Labor Relations in the Ottoman Empire
Hofmeester, K. (Guest ed.) & Lucassen, J. (Guest ed.), 01 Jun 2020, In: *International Labor and Working-Class History*. 97

Shifting labor relations in the Ottoman Empire and Turkey 1500–2000: An Introduction
Hofmeester, K. & Lucassen, J., 01 Jun 2020, In: *International Labor and Working-Class History*. 97, p. 6-27 p.

Ottoman Tax Registers as a Source for Labor Relations in Ottoman Bursa
Hofmeester, K. & Lucassen, J., 01 Jun 2020, In: *International Labor and Working-Class History*. 97, p. 28-56 p.

The Impact of the Diamond Industry and the Diamond Workers' Union on Jewish Life in Amsterdam, 1894–1920
Hofmeester, K., 2020, In: *Shofar: An Interdisciplinary Journal of Jewish Studies*. 38, 3, p. 46-69

The Showras in the Iranian Revolution: Labor Relations and the State in the Iranian Oil Industry, 1979-82

Jafari, P., 2020, *World of Labour Turned Upside Down: Revolutions and Labour Relations in Global Historical Perspective*. Brill, p. 252-285

Worlds of Labour Turned Upside Down: Revolutions and Labour Relations in Global Historical Perspective
Jafari, P. (ed.), Brandon, P. (ed.) & Muller, S. (ed.), 2020, Brill.

Arbeid van vrouwen in Limburg in de twintigste eeuw: een stille revolutie
Knotter, A., 2020, In: *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*. 17, p. 15-52

Opportunity in an Age of Folly: The Bubble of 1720 in the Dutch Republic
Looijesteijn, H., 2020, *Comedy and Crisis : Pieter Langendijk, the Dutch, and the Speculative Bubbles of 1720*.
Goggin, J. & De Bruyn, F. (eds.). Liverpool: Liverpool University Press, p. 119-148 30 p. (Eighteenth-Century
Worlds).

Reconsidering the Southern European Model: Marital Status, Women's Work and Labour Relations in mid-
Eighteenth-century Portugal
Ribeiro da Silva, F., 2020, In: *Journal of Iberian and Latin American Economic History / Revista de História
Económica*. 38, 1

Guthrie, Zachary Kagan (2018), *Bound for Work: Labor, Mobility and Colonial Rule in Central Mozambique, 1940-1965* (Charlottesville and London: University of Virginia Press, 2018), 225 p.
Ribeiro da Silva, F., 2020, In: *International Review of Social History*. 65, 3

Mining Wages in Nineteenth-Century Job Advertisements. The Application of Language Resources and
Language Technology to study Economic and Social Inequality
Ros, R., Van Erp, M., Rijpma, A. & Zijdeman, R., 2020. 6 p.

Towards an Indian Ocean and Maritime Asia Slave Trade Database: An Exploration of Concepts, Lessons and
Models
Sint Nicolaas, S., van Rossum, M. & Bosma, U., 2020, In: *Esclavages & Post-Esclavages*. 3

Lobbying in Company: Economic Interests and Political Decision Making in the History of Dutch Brazil, 1621–
1656
van den Tol, J., 22 Oct 2020, Brill. 321 p. (The Atlantic World; vol. 38)

Chinese Petitions to the Dutch East India Company: Gambling on Formosa
van den Tol, J., 13 Feb 2020, *Foreign Devils and Philosophers: Cultural Encounters between the Chinese, the
Dutch, and Other Europeans, 1590-1800*. Weststeijn, T. (ed.). Leiden: Brill, p. 132-147 (East and West; vol. 6).

Introduction: Indian Textile Industries and European Trade Union Delegations in the 1920s
van der Linden, M., 2020, *“The Distress is Impossible to Convey.” : British and German Trade-Union Reports
on Labour in India (1926-1928)* . Berlin: de Gruyter, p. 1-18 19 p.

Workers and Revolutions: A Historical Paradox, van der Linden, M., 2020, *Worlds of Labour Turned Upside
Down: Revolutions and Labour Relations in Global Historical Perspective*. Brandon, P., Jafari, P. & Müller, S.
(eds.). Leiden: Brill, p. 19-49 31 p.

Proletariat, van der Linden, M., 2020, *The Marx Revival: Key Concepts and New Critical Interpretations* .
Musto, M. (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, p. 70-91 22 p.

Immanuel Wallerstein, van der Linden, M., 2020, *Routledge Handbook of Marxism and Postmarxism*.
Callinicos, A., Kouvelakis, S. & L. P. (eds.). London: Routledge, p. 302-310 9 p.

The Return of Merchant Capital, van der Linden, M. & Breman, J., 2020, In: *Global Labour Journal*. 11, 2, p.
178-182 5 p.

Atlas of material life. Northwestern Europe and East Asia, 15th to nineteenth century
Vries, P. & Vries, A., 01 Dec 2020, 1st edition ed. Leiden : Leiden University Press. 344 p.

Populair

Pernille Røge. *Economists and the Reinvention of Empire. France in the Americas and Africa, c.1750–1802.* [New Studies in European History.] Cambridge University Press, Cambridge 2019. xv, 296 pp. Maps. £75.00. (E-book: \$80.00).

Bosma, U., Apr 2020, In: *International Review of Social History.* 65, 1, p. 152-154 3 p.
Research output: Contribution to journal/periodical › Article › Professional

Op-Ed*Commodity Frontiers Initiative Coordinator, Ulbe Bosma, reflects on the WWF's "Living Planet Report 2020" and the long history of capitalism

Bosma, U., 2020, In: *Commodity Frontiers. Capitalism, Contestation and the Transformation of the Global Countryside.* Journal of the Commodity Frontiers Initiative. 1, 1, p. 53 55 p.

The Making of a Periphery, Bosma, U., 09 Feb 2020, *Columbian College of Arts & Sciences.*

Comparing Covid-19 and the Spanish Flu: Not so much the 'Great Leveler' but particularly hitting the poor, Bosma, U., 2020.

Mit Blut und Schweiß: Wie Amerika und Europa dank der Sklaverei reich wurden, Brandon, P. & Beckert, S., 27 Jun 2020, In: *Neue Zürcher Zeitung.*

Enriching the lives of Amsterdam's diamond workers, de Ruijter, E. H. J. L., 2020, In: *On the Waterfront: Newsletter of the Friends of the IISH.* 40

Den drang naar de vrijheid, te bevorderen: 85 jaar IISG, Sanders, H., Nov 2020

De terugkeer van het handelskapitaal, van der Linden, M., 2020, In: *www.solidariteit.nl.* 401

De terugkeer van het handelskapitaal, van der Linden, M., 2020, In: *Grenzeloos.* 27-2-2020

On "The share of Atlantic slave-based activities in the Dutch GDP in the second half of the eighteenth century" and the impact of a report, Verburg, A., 2020, In: *On the Waterfront: Newsletter of the Friends of the IISH.* 39, p. 3-6 4 p.

The International Institute of Social History and the Decolonization Debate

Vermeij, E., Musson, L. & Van Dijk, M., 2020, *Inward Outward, Critical Archival Engagements with Sounds and Films of Coloniality.* Hilversum: Inward Outward, p. 45-49 4 p.

BIJLAGE 3 Bijzondere NEHA leerstoel Bedrijfsgeschiedenis inclusief de sociale aspecten

Verslag over 2020

door Joost Jonker

Onderwijs

In april-mei gaf ik hetzelfde bachelorcollege als in 2019, namelijk ‘Kansen versus keuzes, westerse multinationals in ontwikkelingslanden’ op basis van Olivier van Beemens boek *Heineken in Afrika*. Ondanks de coronabeperkingen en mijn onervarenheid in het lesgeven per Zoom verliep het college succesvol. Ook het MA college ‘Toneel als bedrijf: de Amsterdamse Schouwburg in de 17e en 18e eeuw’, nieuw in 2019, bood ik weer aan en leverde leuke en interessante resultaten op. Twee studenten bleken gegrepen door spreadsheets en voerden grote delen van de Schouwburg boekhouding in, materiaal waar ik nog verder mee hoop te gaan. Gezien het feit dat ik vanaf het begin van mijn benoeming elk jaar twee colleges aanbod, besloot ik vooruitlopend op mijn emeritaat in augustus 2021 één jaar collegevrij te nemen.

Promovendi begeleiding kostte ook dit jaar veel tijd. Drie leverden hun manuscript in of kwamen daar dichtbij, twee anderen zullen denkkelijk in 2021 ook wel zover zijn, zodat hun aantal geleidelijk zal teruglopen van zeven naar twee. Daarmee heb ik tijdens mijn twee benoemingsperioden aan de UvA in totaal tien promovendi begeleid. Promoties waar ik als lid van een leescommissie bij betrokken was, werden uitgesteld. In november-december organiseerde ik in het EURHISFIRM kader een succesvol webinar van drie namiddagen over prijscouranten. Het ligt in de bedoeling de bijdragen daaraan in *Financial History Review* te publiceren. Twee geplande workshops, één over ‘inclusive finance’ en één over nieuw sociaal-economisch historisch onderzoek in de Lage Landen werden wegens de pandemie uitgesteld.

Onderzoek

Als voorheen nam het met Oscar Gelderblom lopende onderzoek naar vroegmoderne geldmarkten in Europa veel van mijn tijd in beslag. Het derde van vier geplande hoofdstukken van een boek over de evolutie van het financiële systeem in België en Nederland, 1500-1800 kwam in eerste versie gereed. Veel tijd ging zitten in het uitgebreid coderen van een bestand met ruim 2.000 nalatenschappen uit 1921 om financieel gedrag van de Nederlandse elite in die tijd te kunnen duiden. Een met Frans Blom ingediende VC aanvraag over de Schouwburg als bedrijf redde het opnieuw niet, zodat we dit opgaven. De voortgang van de twee werkpakketten binnen het H2020 project over het ontwerpen van een Europese researchinfrastructuur voor digitalisering van bedrijfsgegevens dreigde vertraging te ondervinden door het voortduren van de ernstige gezondheidsproblemen van postdoc Joanna Sławatiniec. Om er gang in te houden organiseerde ik in oktober een ronde tafelgesprek met onze vier partners Parijs, Rennes, Rouen en Frankfurt en schreef aansluitend een nota die de grondslag moet vormen voor het eerste product van het onderdeel waar ik voor verantwoordelijk ben (WP11, Heritage).

De pogingen om de Nederlandse beursgegevens te digitaliseren kregen een sterke stimulans door de goedkeuring van een met Abe de Jong (Monash), Herman de Jong (RUG) en Oscar

Gelderblom (UU) ingediend project binnen het kader van PDI-SSH, waarmee we 800.000 euro ter beschikking kregen om daadwerkelijk van start te gaan. Het project zal door Herman worden geleid en de database toegevoegd worden aan de grote economisch-historische bestanden waar de RUG al over beschikt. We namen een postdoc aan, dr. Johan Poukens, die in april 2021 begint en grote ervaring meebrengt met het Antwerpse SCOB project, dat ons grote voorbeeld is. Een NWO-OC aanvraag om de gegevens verder uit te breiden en daadwerkelijk te gebruiken voor onderzoek loopt nog, een vervolgprijsproject op EURHISFIRM haalde het echter niet. Omdat we voorlopig voldoende fondsen hebben, legden we de werving van aanvullende, particuliere fondsen door dr. Ariëtte Dekker na voorbereidingen even stil. De digitale archivaris van het IISG, Robert Gillesse, toonde zich bereid om, in het verlengde van de al lopende digitalisering van beursgerelateerde naslagwerken, te proberen Metamorfoze ook de *Prijscourant van Effecten* te laten opnemen.

Publicaties

‘Introduction’, in: A. Cantaluppi, L. Costabile, and C. Hoffmann, *The social aims of finance* (EABH: Frankfurt 2020), 9-18

Presentaties

‘Drifting apart, public finance in the Low Countries, 1500-1800’, workshop Financial History Low Countries, 3 juli 2020

‘Paper promises, a history of securities prospectuses’, webinar Price currents, 11 december 2020